

KOSZTA JÓZSEF (1861–1949)

Annuska kalapban, 1920 körül | *Annuska in a Hat, around 1920*

Olaj, vászon | Oil on canvas, 75 x 55 cm

Jelezve jobbra lent | Signed bottom right: Koszta J.

Kezdő ár | Starting price: 8 500 000 Ft / 21 250 EUR

Becsérték: 12 000 000 – 20 000 000 Ft

Estimate: 30 000 – 50 000 EUR

1. Henri Matisse: *Nő kalapban, 1920 körül*
magántulajdon

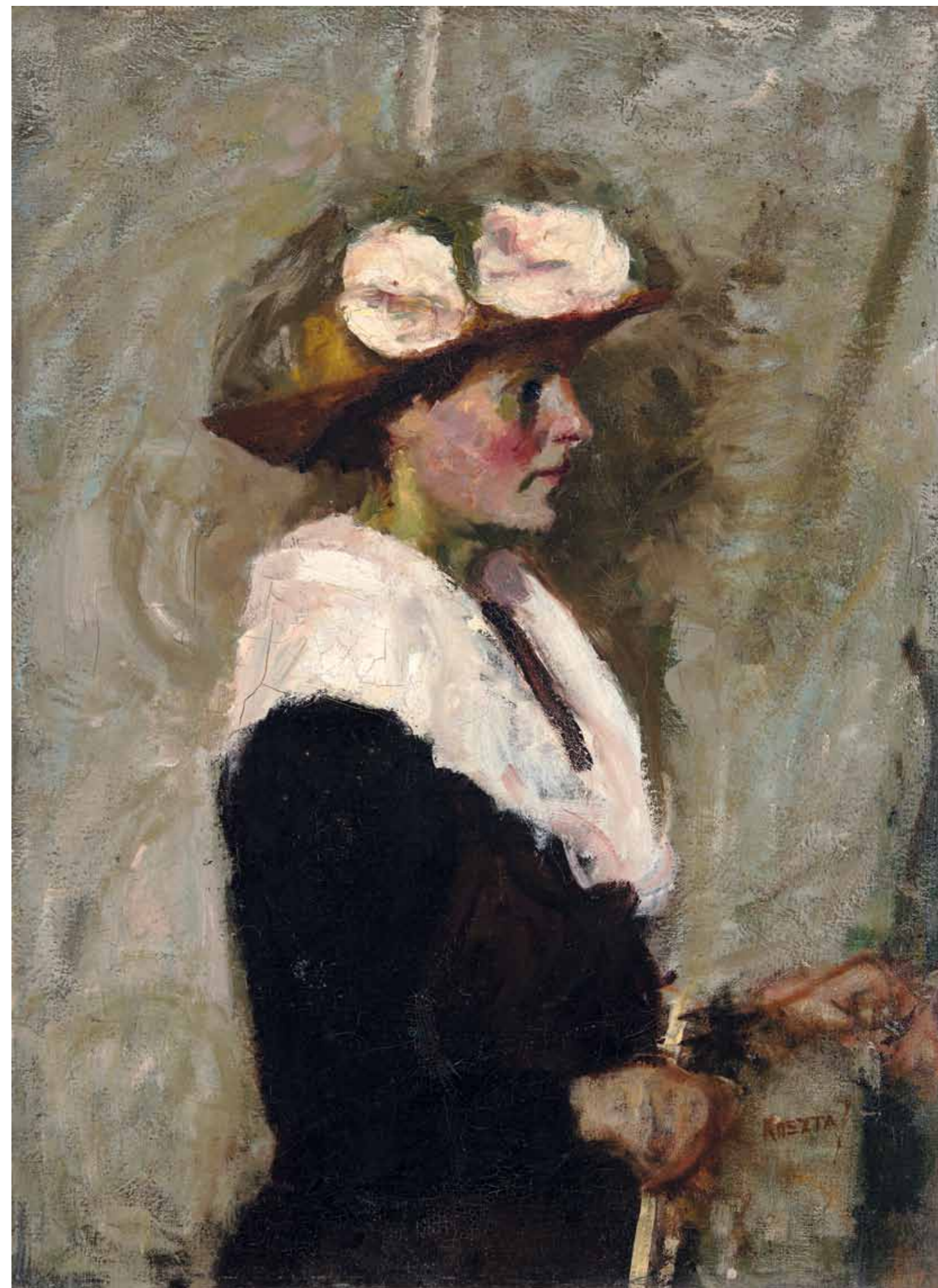

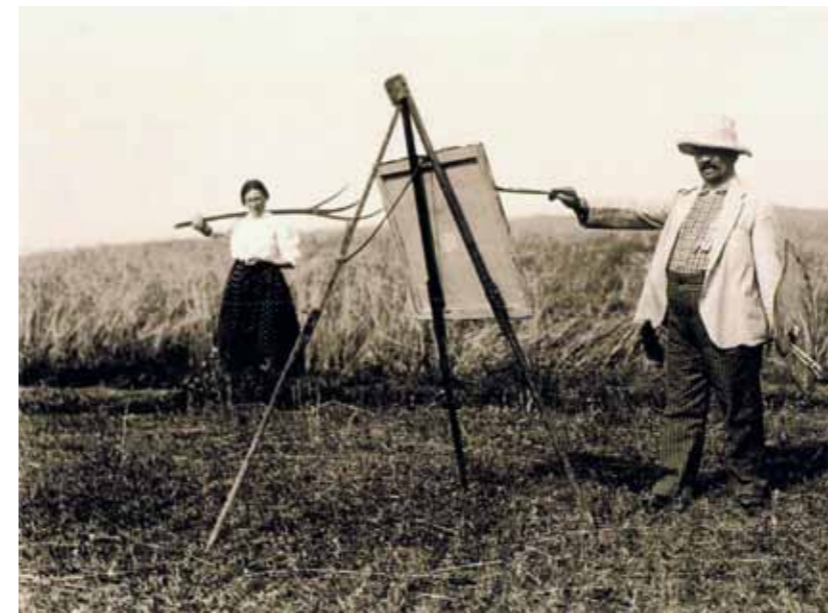
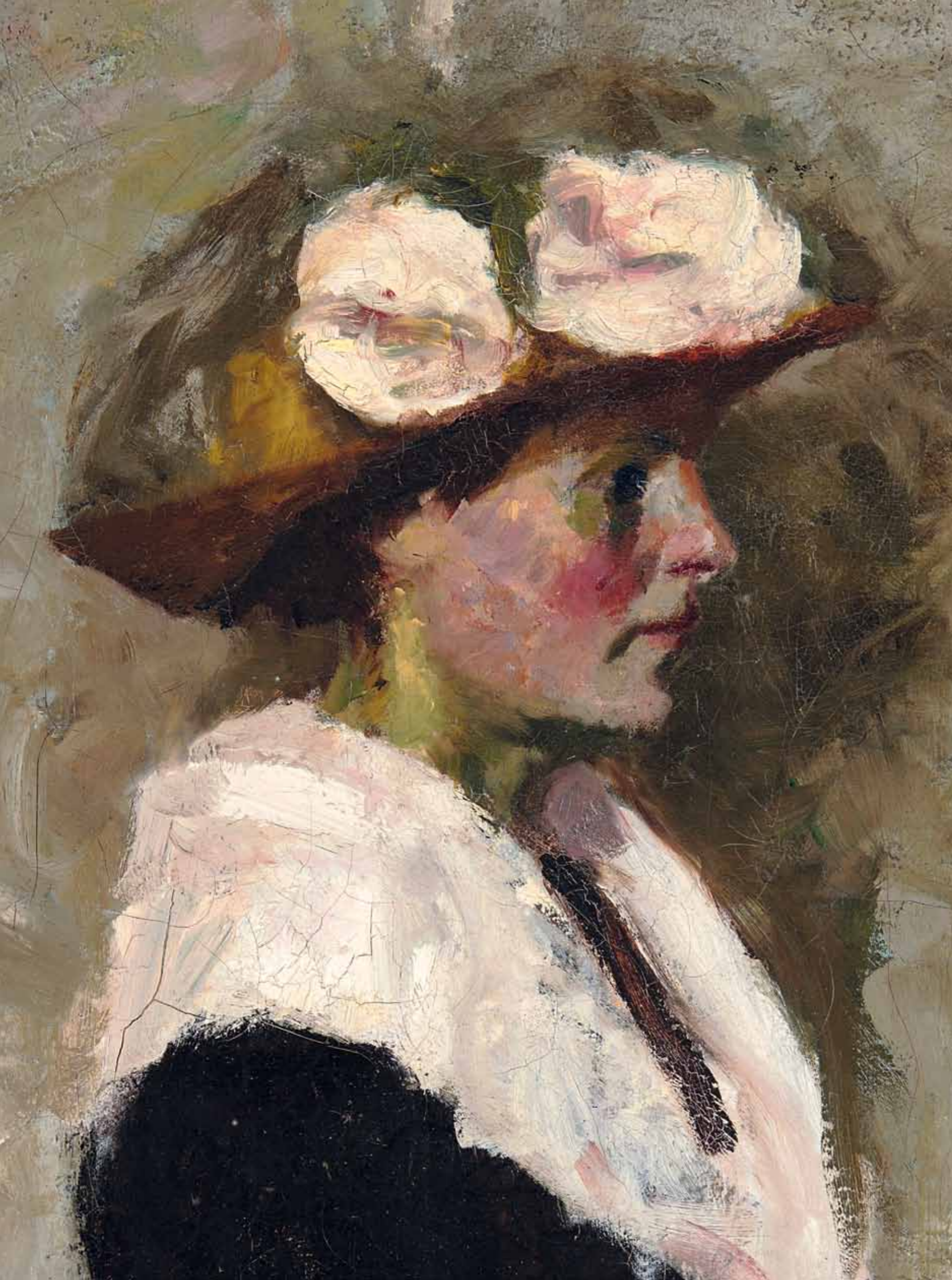
2. Paul Cézanne: *Nő zöld kalapban*
(*Madame Cézanne*), 1894-1895
Barnes Foundation, Philadelphia, PA, US

Koszta József 1898-ban, 37 évesen ismerkedett meg Szeifert Annával, egy bajai erdész ekkor 17 éves leányával. Egészen a művész haláláig együtt éltek, de hivatalosan csak 1927-ben kötötték össze az életüket. A leány majd asszony a Koszta-életmű szinte teljes, öt évtizedet felölelő születésének a tanúja volt. A szemtanú szerepen túl azonban, modellként is számos mű ihletője és főszereplőjeként ismert. Koszta minden festői korszakában, számos alkalommal, általában egyszerű parasztlányként, ritkábban divatos polgári öltözetben örökítette meg Annuskát. A művész monográfiusa, Szinyei Merse Anna a következőket írta erről a festői stíluskorszakokat átívelő, kivételesen gyönyörű sorozatról: „Koszta művészetének jelentős vonulatát képezik az Annuskát, illetve a környezetéből kiválasztott parasztlányokat, asszonyokat ábrázoló, bensőséges megközelítésű festmények. Nem nevezhetők portrénak, amint ahogy szánerképnek sem: a festő címadásaival is

fontosnak tartotta jelezni, hogy egy bizonyos lelkiállapot vagy egy köznapi szituáció megragadása volt a célja. [...] A lírai hangulatú, egyszerűséget, tisztaságot sugárzó képek az évek múltával szépséges sorozattá álltak össze. Remekül tükrözik a mogorvának mutatkozó, öntörvényű festő őszinte ragaszkodását élete párjához és többi modelljéhez. Ezek a festmények – épp a modellek azonossága miatt – jó összehasonlítási alapot nyújtanak Koszta stílusa, ábrázolásmódja kiteljesedésének vizsgálatához. Egy aránylag szűk témakörön belül tették ugyanis lehetővé a művész számára a szobabelsőben alkalmazott fényfestés összetett kérdéskörének minél teljesebb körbejárását.”

A művész párját ábrázoló, meghitt hangulatú képek egyik leggyönyörűbb darabja a most aukcióra kerülő *Annuska kalapban* című olajfestmény, mely a ciklusban sokkal ritkábbnak számító, divatosan öltözött fiatal nőt állítja a néző elé. A hatalmas rózsákkal

3. Koszta József Annuskát festi, 1915 körül
Fridrich fotó

4. Koszta József műtermében
Fridrich fotó

díszített kalapban, fehér kendővel és napernyővel megörökített képmás legközelebbi párhuzamai a közel azonos méretű *Kék kendős nő* 1918-ból (Kieselbach-gyűjtemény), valamint a Virág Judit Galéria 2017-es Párizs-Budapest kiállításán szerepelt, szintén *Annuska kalapban* (magántulajdon).

Habár Annuska szívesen vállalta Koszta kedvéért a Szentés környéki tanyasi életformát, de biztosan felüdülést jelentett számára, amikor telente, hosszabb-rövidebb időszakokra felköltöztek Budapestre. „*Annuska nem volt parasztlány, szívesen öltözött polgári ruháiba, és sokszor kérte élettársát arra, hogy városba költözzenek, de hősiiesen vállalta a tanyasi*

életet is. Az utazások, a pesti teulések ezért is jelentettek számára újabb és újabb feltöltődési lehetőséget. Szeretett olvasni, verseket írni, kézimunkázni, ha épp ideje jutott efféle a teljes napot betöltő gazdaasszonyi teendők mellett” – írja Szinyei Merse Anna. Egy 1921-ben Kosztával készült interjúban Lestyán Sándor Annuskára is kitért: „*Mióta a festőt gondolja, nem vált meg tőle egy pillanatra sem. Legszebb, felejthetetlen hetekről beszél, amelyeket Velence mellett töltöttek, szegényes, olasz halászkunyhóban... És minden vásznon ott van, 18 éve ő az egyetlen és örök modell, aki a múzeumi képeken is meg van örökítve, a kukoricatörő asszony, a munkából*

habzallagó élettárs és a fehérre meszelt ház küszöbén gubbasztó hitves, aki fáradtan az ölébe hulló kézzel bámul maga elé.”

A most aukcióra kerülő remekművön nem a tanyasi Annuska, hanem a városi dáma jelenik meg. Koszta mintha szürke, barna és bézs színű füstökből szötte volna a modell formáit körbeölelő, háttérként szolgáló, fodrozódva hullámzó függönyt. A fentebb említett, díszes-rózsás kalapban pompázó lányt ábrázoló képek közül messze ez a leggyönyörűbb, festői fény-árnyék problémákat felvető és azokat nagyvonalú ecsetkezeléssel megoldó kompozíciója a mesternek.

RUM ATTILA

5. Koszta József: Annuska kalapban, 1920 körül
The Salgo Trust for Education,
Port Washington, New York, USA

6. Koszta József: Kék kendős nő, 1918
Kieselbach-gyűjtemény

7. Koszta József: Műteremablakban, 1907 körül
magángyűjtemény